

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	— — — — — 6 korona — fillér
Félévre	— — — — — 3 „ —
Negyedévre	— — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
 Nyiltér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

E hó 23-án lesz száz esztendeje, hogy Ferenc király aláírta a szatmári püspökség alapítólevelét. Ennek a nagy napnak emlékére a káptalan a zárdatemplomban hálaadó istentiszteletet fog tartani, a püspök ur O nagyméltósága pedig az egyházmegye nevében dicsőségesen uralkodó apostoli királyunkhoz hódoló feliratot intéz.

Ez a nap, mely az öt vármegyére kiterjedő szatmári egyházmegye jövőjének hajnalhasadása volt, méltán megérdemli, hogy kegyelettel álljunk meg előtte és áldjuk az isteni Gondviselést ama kimeríthetetlen jóságáért, mely a püspökség megalapításával a hitélet fejlődésének, a tudományok és művészetek fellendülésének, a kulturális és anyagi izmosodásnak, a nemzeti szellem ápolásának állított bevehetetlen várat ez öt vármegye határai közt.

Ha végigtekintünk ez évszázad rohanó éveinek sorozatán, mintegy önkénytelenül szemünkbe tűnik az a szinte aránytalan haladás, melynek egyedüli mozgója, sőt ugyyszólván megteremtője a Szatmárra helyezett püspökség volt.

Fellendül a hitélet, a plebániák száma csaknem megkétszereződik, templomok és iskolák létesülnek, melyekben a vallásosság és hazaszeretet magvait hintik a lelkekbe. Rohamosan hódít tért a katolicismus, egy század leforgása alatt 52 ezer lélekről 142 ezerre szaporodik.

Kolostorok, szerzetes rendek, nőzárdák találnak otthont az egyházmegye határai közt, középiskolák emelkednek, a kulturális tevékenység megindul az egész vonalon, hogy az egyháznak és a hazának egyaránt értékes nemzedéket neveljen.

Konviktusok, kórházak, árvaházak létesülnek, száz meg száz kéz siet a szenvedések és a nyomor enyhítésére. Százezerekre menő áldozataikkal elől járnak a püspökök, kik mellé készséges segítő társ gyanánt sorakoznak a káptalan tagjai és ki-ki tehetsége szerint az alsóbb papság közül. Ezer meg ezer gyámoltalant emelnek fel, ezer megezer szemben száritják fel a könyvet, ezer meg ezer ajk áldja kezök és szivök nemes munkáját.

Magára Szatmár városára a püspöki székhely megalapítása kezdőpontja az ébredés korszakának. A falusias színezet csakhamar városi képpé változik át. Ma nagyszerű paloták pompáznak ott, hol néhány évtizeddel előbb nádfedeles viskók éktelenkedtek, vagy a fenektelen pocsolyák iszapja tátongott. A székes-egyház, a püspöki palota, a zárda, a konviktus, a mizeriek klastroma, a tanítóképző, a pompás kanonoki lakások megadják az irányt a város fejlődésére, mely csakhamar kibontakozik hétköznapi formájából, a paloták nyomain új paloták keletkeznek, s ime ma Szatmár előkelő helyet foglal el az ország nagyvárosainak sorában. Aki ötven évvel ezelőtt látta és ma falai közzé kerül, meglepődve tekint szét, de reá semmi körülmények közt nem ismer.

Szatmárnak tehát legelső sorban van oka áldani azt a kezet, mely a várost püspöki székhelylyel ajándékozta meg. Dicsőségesen uralkodó királyunk nagy őse, Ferenc király volt ez. De nemcsak ő, hanem utódai is számtalanszor árasztották kegyelmök áldásait a püspöki székváros felé. Méltán borul tehát városunk és egyházmegyénk közönsége e napon hódolattal az uralkodó lábai elé, méltán esdi le reá és családjára Isten áldását.

Korszakot alkot ez a nagy esemény öt vármegye történetében, nemcsak Szatmár, de az egyházmegye minden legkisebb pontja érzi jótékony hatását annak a melegnek, mely a püspöki székváros központjából sugárzik felé. Ideig-óráig tartó alkotásokat gyorsan megőröl az idő kereke, — ennek az intézménynek élete örök időkre szól, és virágzást, dusan tényező életet fakaszt maga körül, magasztos missiójával felrázza a szunnyadó lelkeket, odahívja a tevékenység mezejére, hogy alkossanak Isten előtt kedves, magokra és embertársaikra hasznos dolgokat.

Ünnepeljünk tehát fényvel, lelkesen, mondjunk hálát az isteni Gondviselésnek s a dicsőséggel uralkodó család bölcsességének.

Márczius idusán.

A magyar szabadság hajnalhasadásának napja minden évben megrezegetti a honfiai kebleket. Nincs itt sem párt, sem rangkülömbőség, minden magyar ember őszinte szívvel hozza meg áldozatát azoknak a nagyszemeknek, melyeknek zászlóját 56 évvel ezelőtt lengette a márcziusi szellő e hon határai között.

Ünnepel az egész ország népe, ünnepel áhitattal, lelkesedéssel. Annak a napnak emlékezetét nemhogy kitörölte volna kebléből az idő, hanem megörökítette, eszményivé varázsolta azt.

Mikor a márcziusi ibolya elődugja kis fejcskáját, s illatárjával megtölti a levegőt, midőn balzsamos ózont hord keblén a tavaszi szellő, mely rányomja csókját a nagy természetre, hogy felébresszen dermedéséből minden életet, megmozdul a nemzeti Génusz is s diadalmasan indul körutjára az egész országban. Mindenütt készséggel üdvözlők, szívesen fogadják. Központjává lesz egy soha nem látott mozgalomnak, melyben a magyar föld összes lakossága egyesül.

Nincs rekrimináció, nincsen fájdalom senki kebelében, egy közös lelkesedés uralodik a szívek felett. Megadni a nagy napnak azt a tiszteletet, mely a nagy történelmi evolúciók mozzanatainak mindig méltán képezi díszes keretét.

A nagy eszmék ünnepe természetesen hódolatra kész azoknak dicső hordnokai és ama névtelen hősök iránt, kik véreket örömmel hozták áldozatul a haza oltárára. Azoknak nevét s ezek dicsőségét koszoruba foglalva helyezi az ünneplő közönség a nemzet imája közt e nagy nap emlékezetének oltárára és kéri a Mindenhatót, hogy király és nemzet kölcsönös egyetértésben, kölcsönös szeretetben munkálják e szent haza javát.

Az országos ünnep nem hagyta hidegen városunk közönségét sem, mely mindig a legnagyobb lelkesedéssel érzett együtt megnyilatkozásával a honfiai értelemnek. A Kölcsey-kör vette kezébe a kibontott zászlót, ő hívta fel a közönséget, hogy ünnepeljen áhitattal, méltóan a nagy nap emlékezetéhez,

ő rendezte az ünnepség menetét, melynek főpontja tegnap délután a városi színházban lefolyt díszelőadás volt.

A nézőtéren, szép számu közönség jelent meg, minden szív előre repesett a következő nagypillanatok hatása alatt. Öröm volt nézni a összesereglett sokadalmat, az arcokon játszó mosolyt, a csillogó szemeket, melyek tükröi valának az érzelmek belső hullámának. A zsongó-bongó közönség vidám csövegését egyszer csak félbeszakította az előadás kezdetét jelző csengettyű, a kordina felemelkedett, s minden szem a színpad felé lett irányítva, hol a férfi-dalegyesület tagjai voltak díszes ünneplő ruháikban elhelyezkedve s rázendítették a nemzet imáját, a Kölcsey Hymnusát. A végső akkordok elhangozása után Csomay Győző jelent meg a színen, s mély érzéssel, tüzzel, finom színezéssel szavalta el *Petőfi* nemzeti dalát. Lelkesen tapsolt neki a közönség, amit méltán meg is érdemelt.

Most következett az emlékbeszéd. *Baggossy* Bertalan kir. kath. főgimnáziumi tanár általános figyelem és mindvégig feszült érdeklődés között a következő szép beszédet mondotta:

Mélyentisztelt ünneplő közönség!

Mikor tavasszal az első déli légáramlatra rügyezni kezdenek a fák s az első szörény virágok dugják elő fejcskájukat a száraz levelek alól, emelkedni kezd a honfi kebel is, mert átérzi, hogy amint a természetben, úgy a nemzetek életében is van feltámadás. S amikor márczius idusa felvirrad, hangosan dobog minden jó magyar szíve, mert megelevenülnek lelki szemei előtt az 1848. év márczius tizenötödikének eseményei, melyek lángbetűkkel lesznek mindig fölírva a magyar nemzet történetében. Ezen napon törté össze a nemzet századok óta viselt rablincseit; ezen nap azért mindig ünnepe lesz a harmas bérc és négy folyó honának, míg csak egy ember is lesz benne, aki fonséges eszmékért lelkesedik, — drága kincsünk, magyar szabadság!

Már kilenc és fél századot élt át akkor a nemzet, dicső és szomorú napokat vegyest. Volt idő, mikor egész Európa reszketett szí-

laj harci méneink patkói alatt; mikor a leáldozó nap három magyar tengerbe fürdhetett; mikor szent jelvényünk, a három színű zászló lengett Bécs vára bástyáin: de volt idő, mikor a száguldó mongol sereg nagy temetővé változtatta át Pannoniának hajdan virágos kertjét s mikor az ozmán által háromfelé szakított magyar haza ezer sebtől vérezett. De még akkor is, mikor a harcok viharai megtizedelték ezt a nemzetet, nem tudott élni szabadság nélkül. Egész Európa csodált bennünket s költők úgy dicsőítették őseinket, mint a szabadság hőseit, „Ha a magyar nevet hallom — mondja Heine — szűknek érzem a német ruhát. Mintha viharos tenger forrongana e névben, vagy trombita harsogás köszöntene.” „Él egy nép keleten — éneklí Hartmann — melynek ereiben buzog, fő, forr a vér, miúta nemes must volna.”

De hajh a sok esatában megfogyva, a sok küzdelemben kifáradva álomszerű zsibbadásba sülyedt ez a nemzet. Ellenségei, e vijjogó keselyűk már halálát jósoltgatták. Elfeleltte nyelvét, elmulasztotta a haladó kor kívánalmait szerint kiépíteni a magyar állam épületét. Örök hála a Gondviselésnek, hogy egy nagy prófétát küldött nekünk a legnagyobb magyarban, Széchenyi István grófban, aki rámutatott egy részről az örvényre, melynek szélén a nemzet áll, másrésztől a művelt nyugatra, mely messze túlhaladott minket. Megértette velünk, hogyha a mult mulasztásait ki nem pótoljuk, végenyészet lesz osztályrészünk saját hibánkból és éppen azért megkönyezetlenül dőlünk bele szomorú sirunkba. A Széchenyi által felemelt zászlót másfél évtized múlva Kossuth vette át s most már az egész nemzet lelkesedésétől kísérve rohamlépésben haladt előre a reformok útján. A kormány, mely forradalomtól tartott, üldözte, börtönre vetette, de ő mint igaz mártír vissza nem rettent, tovább küzdött eszméi megvalósításáért.

Miben állottak hát, igen tisztelt közönség, azon szomorú viszonyok, melyek hazánk fejlődését gátolták? Elszorolom. Magyarország szét volt darabolva: Külön állt az anyaországtól Erdély, el voltak tőle szakítva katonai őrvidek néven a déli részek; kunok, jászok,

T A R C Z A.

Boldogság.

Álmodtam egykor szepet, hosszasan:
Egy jobb világban találtam magam.
Széled mosolylyal jött egy nő felém;
Intett, kövessem s nyomban követém.

Kedves tájakon vitt utunk tova.
„Ez itt, látod, a boldogság hona;
Örök a béke itt s a szeretet;
Jók és vidámak mind az emberek!”

Kedves vezetőm! sokszor keresem
A boldogságot honn; jöjj most velem
S mutasd meg: hol van, mi az, miből áll
A földön, amíg elnyel sir, halál!

„Ám teljesüljön vágyad; jer velem!
Benézünk itt-ott bus s vidám helyen;
Meggkérünk ifjut, nőt és öregot:
Boldogságuk mi s miben telhetett?”

* * *

Együtt megyünk a város főterén,
Szembe jön velünk egy piczi legény;
Kérdi vezetőm: „No!... mondd meg gyermek
Mikor vagy boldog, mi az örömed?
Én boldog vagyok, — szól a felelet,
Ha iskolába nem megyek;
Játszom s mama ad vajjas kenyeret!”

A következő, ki felénk siet,
Pelyhedző ajku nagy diák-gyerekek.
„Reménydus ifju” — megkérdi társam —
„Boldogságod, örömed miben van?”
Abban ha Hozzá verset írhatok;
Cserébe virágot kapok,
S minden baj nélkül szivart szivhatok!

Bepillantva a közel ablakon
Beszél társnóm: „Jó napot kis hugom!
Mikor vagy boldog, mondd meg szép leány?”
Pírulva felel: akkor ha anyám
Új ruhával lep meg, tánczolhatok,
Szerelmes levelet kapok;
Miattam párbajt vívnak lovagok!

Egy hivatalba lépünk ezután,
Hol a főnököt társnómszólítván
Válaszul nyerjük: No... boldog vagyok,
Ha nóm s flam nem okoznak gondot;
Turfon, kártyán nyerek; pezsgőzhetek.
Pályámon előmehetek,
Van pénzem... tán báró is lehetek!

A főnök urnak ünnepelt neje
Kaczeron felel meg kérdésünkre:
Mi boldogságom? ... Mi az örömöm? ...
Ha van irigyem, s hódoló köröm:
Gépkocsin járok: páholyt tarthatok;
Tenniszre, zsorra járhatok;
S akadnak flirthez — esinos alakok!

S egy öreg urat is fölkerestünk;
Kiváncsi volt rá szorongó lelkünk.

S úgy ő, mint neje, az ősz nagymama
Haboztak... majd ez ajkuk válasza:
Nekiünk csak az már kevés örömünk,
Gyomrunk ha jó s jó ételünk;
Nyugodtan alszunk, vagy visztezhettünk,

Hagyjuk a várost! Ki a falura;
A boldogságnak az az otthona.
A természetnek füstös gyermeke,
Czigány, az első, ki élénk jöve.
Boldogságom — szól — nem munka, csak az,
Ha döglök; lud, csirke s malacz;
S nem döglönek, ugy elevent lophatsz!

Káromkodás és zajos, nagy láрма
Becsál minket egy kicsi kis házba.
Iszákos gazda vori hitvesét
Boldog ugy leszek, — mondja az ígét, —
Ha elkergetlek téged s mást veszek;
Földet, pénzt ertől elszedek;
S mit „szoczi” eszem, iszom, heverek.

* * *

Kedves vezetőm! ne menjünk tovább!
Mert ha csak abból áll a boldogság,
Amit eleddig nekiünk elmondtak,
S miben nyoma sines nemesnek, jónak:
Ne lássam tovább, mik az emberek!
Szép honomba vigy vissza engemet,
Hol van ideál. béke, szeretet!

„Korán ítélj! Egy próbát tegyünk még!
Lépjük át e kis kunyhó küszöbét!”,
Szegényes hajlék, de tiszta minden;

székelyek, szászok külön közigazgatás alatt éltek. A nemzetnek óriás többsége, a pór nép, teljesen jogtalan osztály volt, holott az viselte a közterheket. A hány társadalmi osztály s a hány vallásfelekezet volt, annyi részre volt szakítva a magyar nemzet. Béklyókban születt a gondolat és a szó szabadsága, ez az elidegeníthetetlen emberi tulajdon. Elhanyagolták anyanyelvünket s a tért igen nehéz volt számára visszahódítani. Legfőbb bajunk pedig az volt, hogy az osztály befolyás meghamisította szabad intézményeinket s minduntalan kísértett az abszolutizmus szörnyetege.

Talán hiába küzdött volna Kossuth Lajos, ha segítségére nem jön az európai politikai viszonyok alakulása. A művelt nemzetek lelki világában van valamely kimagyarázhatatlan szellemi közösség. Ugyanazon eszmék, vágyak, törekvések uralkodnak bennök. S valamint ha a föld egy pontján valamely vulkán kitör, messze vidékek megérik azt, mert reng a föld, hull a hamu, forró a levegő és zavarosak a források: éppen úgy áthat egyik nemzetről a másikra minden nagyobb szellemi mozgalom. Párizsban február végén kiütött a forradalom s az mint futótűz terjed el Madridban, Rómában, Nápolyban és Bécsben. Ezen utóbbi helyen márczius 13. án kelt föl a polgárság és az egyetem ifjúsága. Ezen események hire lángra gyújtotta a magyar ifjúság lelkesedését s a következő napon a késő esteli órákban Petőfi, Jókai és Vasvári Pál vezetése alatt elhatározták, hogy a tettek mezejére lépnek. Márczius 15. én reggel Pest város utcáinak több pontján az összegyűlt ifjúság és nép előtt Jókai felolvasta a nemzet követeléseit magában foglaló 12 pontot, Petőfi pedig elszavalta a „Nemzeti dalt”. Mindkettő gyújtó hatással volt a hallgatókra. Vele együtt emelték esküre jobbjukat és kiáltották: „Esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk.

A több ezer főre fölszaporodott nép Landerer és Heckenast nyomdájára ment ezután. Itt a szabad nép nevében lefoglalták a sajtót. Első termékei a 12 pont és a Nemzeti dal voltak, melyeket ezrével szórtak

szét a nép között. Délután Pest város tanácsa is magáévá tette a népgyűlés határozatát. Eisoroljam-e tovább az 1848. és 1849. évek eseményeit? A nemzet bálványa, Kossuth Lajos kivívta a nagy reformokat: a független felelős miniszteriumot, népképviselőtől alapuló országgyűlést, Magyarország egyesítését Erdélylyel, a jobbágyság felszabadítását, a közterherviselt, jogegyenlőséget, szólás és sajtószabadságot, szóval mindazt, amit e három név magában foglal: szabadság, egyenlőség, testvériség. De a nemzet örömmámora nem tartott soká. Gonosz emberek viszályt támasztottak az uralkodóház és a nemzet között. Fegyverrel kezében kellett a magyarnak ádáz ellenségei ellen szabadságát védelmezni. S ez a harc oly dicső volt, minőt keveset tud felmutatni a világtörténelem.

De félre e képekkel, mert szívünk gyászba borul, ha Világosra s a reá következő elnyomatás szomorú éveire gondolunk! . . . Térjünk vissza a jelenbe.

Szabad a magyar ismét és saját sorának ura! A halhatatlan emlékü Kossuth és Petőfi megdicsőült szelleme egy megizmosodott nemzetre és hatalmas államra tekint le a magas egekből. Nem haltak ők meg, örökké élnek. Koronkint, ha a nemzet ismét tétlenségbe sülyed, mintha látnók a fellegek között a két héroszt, amint megrázzák a földet, izzóvá teszik a levegőt, villámokat szórnak, lázba hozzák az elmét és a szívet. Ti dicső hősök, ne féltsétek a reánk hagyott örökséget, mert nyomotokba egy lelkes s hazaszerető nemzedék lépett, mely észszel és szívvel annak érdekeit szolgálja s mely kész a vérét is ontani, ha kell, annak boldogságáért.

Éljen a király, éljen a haza! Éljen a szabadság, egyenlőség és testvériség!

A beszéd után felhangzott falrengető taps bizonyította legjobban, hogy eltalálta azt a hangot, melyen a nemzeti érzélem megnyilatkozik.

Fereneczy József színművész kedves bariton hangja szólalt meg ezután. Éneke gyújtó hatású volt. Lelkesített és magával ragadott.

F. Lányi Irma Petőfi-ól és Bajzátólszavalt egy-egy hazafias költeményt. Előadása művészi tekintetből oly magas színvonalon állott, hogy valóságos élvezetet szerzett a hallgatóságnak.

Márkus Aranka az ő behízelt hangjával magyar dalokat énekelt, melyek nyomán valóságos exaltált pillanatok fakadtak. Az ujrázás és fel-fel hangzó tapsvihár fényesen igazolták, hogy a közönség alig tudott betelni kedves énekével.

A színtársulat tagjai Jókai Mór, „Keresd a szíved” című színművének 3-ik felvonását adták elő pompás kivitelben.

Végül a Szózatot maga a közönség énekelte azzal a hévvel és melegséggel, melylyel a magyar szív a nagy pillanatok hatása alatt szokott megnyilatkozni.

Az ifjúság szintén kivette részét márczius 15.-ének ünnepéből. A kir. kath. főgimnázium Kazinczy önképzőkörre díszgyűléssel áldozott e nap emlékének. A tanári karon kívül szép közönség hallgatta végig az ügyesen összeállított műsort, melynek minden pontja kellemes percekhez vezetett. Az ünnepséget az ifjúsági énekkar két éneke nyitotta meg, melyek közül az egyik a „Talpra magyar” volt. Ádám István VIII. oszt. tanuló hévvel és ügyesen szavalta a „Talpra magyart”. Kormos Gyula VII. o. t. Biró Béla VII. o. t. zongorakiséréte mellett kurucz dalokat énekelt. A nap jelentőségét méltató ünnepi beszédet Fábrián Lajos VIII. oszt. tanuló tartotta. Igen eszinos, jól átgondolt beszéd volt ez, mely méltán válik dicsőre. Ezután egy hegedűszólo következett, melyet Mengay Adolf VIII. o. t. adott elő Reiter Sándor VII. o. t. zongorakiséréte mellett. Fábrián Lajos VIII. o. t. Márczius 15.-én című alkalmi költeményét Miksa Rezső VIII. oszt. tanuló szavalta. Ugy a szerzőt mint az előadót méltán illetik babérlevelek. Orbán Péter ifjúsági elnök szólott ezután, mire a zenekar a Rákóczy indulót zendítette rá. Műsor közben az énekkar Buesu a hazától és a régi magyar vitézi énekeket adta még elő.

Ez az ünnepély minden ékesszólásnál fényesebb czáfolata volt annak a soha nem hallott, oktalan vádnak, hogy a kath. főgim-

Térdel az anya, gyermeke ölben.
Imádkozik, míg könnye leperreg;
Megcsókolja a gyermekét
Ó boldog, mert a boldogság:
A hit és szeretet!

Antal Miklós.

Márczius Idusán.

Irta: Nagy Ida.

„A harc kitört — a harc lefolyt!”
A gyöngébb fél legyőzetett. Az ország gyászba borult, az erőszak felhői tornyosultak felette, elnémultak a költők, némaság honolt mindenfelé. Már azt hitték, hogy soha fel nem támad e nép, mely hajdan „Európa homlokán tombolt”, hogy az ország, melynek egy, kor három tenger mosta lagyan partjait most örökre elveszett, hogy a hun és avar testvérenemzet sorsa jut majd nekünk is osztályrészül. De az isteni Gondviselés másként határozott. A borongós, hosszú északa után új, derűsebb hajnal virradt reánk, a nemzet könyét felszárítá egy anyagi jószívű királyasszony . . . s a nemzet ismét boldognak érezé magát . . .

Az idő gyorsan mult, a lefolyt véres harcok emlékoszlópa gyanánt már csak egy

néhányan éltek a hősök közül, kik végig küzdöttek azokat.

E tisztos agg harcfiak egyike volt Tornay Ádám is. A harc után családi birtokára Tornára vonult vissza és családja körében boldogan élt, mert látta, hogy nem volt hiába a közdés, ki lett viva mindaz, a miért fegyvert fogtak; mert a legutolsó pillanatban bár, de mégis megjött a segítség. Annak ügy is kellett lennie, az ország a szűz Máriáé, neki ajánlotta fel az első, szent király, Mária pedig el nem hagyja édes gyermekeit. Elküldte nekünk Erzsébetet, hogy általa részeltessen kegyelmében, aztán rövidesen el is vette tőlünk . . .

Ilyen elmékedések közepette könnyezni kezdett a jó öreg, édesen emlékezett vissza a vészes napokra, az emberirtó háborukra, majd feltűnt előtte — Világos . . . végül a magyar Golgota — Arad jutott eszébe. Mélyen vallásos lelkéből egy-egy rövid fohász fakadt, hálaadásul, mert most már jóra fordult minden.

Élte végén csendes boldogságában megzavarta hozzá nem méltó fia, Ádám. Külföldön nevelkedvén, már az édes magyar nyelvet is majd hogy el nem felejtette. Ellenszenves

volt előtte mindaz, a mit kivívtak a szabadságharcban, nem tetszett neki a jobbágyság fölszabadítása.

Mily sokszor intette jó atyja, azonban ez mitsem használt. A mit odakünn magába szívott, ahhoz szívósan ragaszkodott is. Aztán belátta az öreg, hogy hiába minden intése, szomorúan hagyta abba kísérleteit . . .

Idb. Tornay Ádám meghalt. Végrendeletében úgy intézkedett, hogy fiát gyámság alá helyezte. Persze roppant mérges lett e miatt a fiatal Tornay, hiszen így nem folytathatja könnyelmű életét. A végrendekezésben egy kis fekete ládikóról is volt szó, melyet fiának hagyott azzal a kikötéssel, hogy a halála után következő első márczius 15.-én bontsa föl. No ez mégis legalább reményt nyújtott, hátha tele lesz bankókkal! . . .

Türelmetlenül várta a terminust, sokszor már kísértetbe jött, hogy felbontsa, de mégis, erős akarattal ellenállott.

Végre megjött a nagy nap. Izgatottan fogott hozzá a felbontáshoz; azonban . . . a remélt bankók helyett egy selyem foszlányt talált, melyen halványan bár, de látni lehetett a trikolort. Boszusan lökte félre s a le-

názium nem hazafias szellemben nevel. Ugy nevel biz' az, még pedig a javából. Ahhoz a szellemhez, mely ott uralkodik, ilyen brutális oktondiságokkal még csak közeledni is lelketlenség.

Az ev. ref. főgymnasium hazafias ünnepélyét márczius 15-én d. e. 9 órakor tartotta meg az intézet tornacsarnokában. Miután az énekhar előadta a „Bucsu a hazától“ című darabot, Hajdu Árpád VII. o. t. szavalt a lendülettel Petőfi „Nemzeti dalát“. Kiss Endre VIII. o. t. szabad előadásban méltatta a nagy nap jelentőségét, Gönczi Béla VIII. o. t. pedig Ábrányi Emil alkalmi ódájának elszavalásával keltett hatást. Az ünnepélyt az „Előre“ című énekszám zárta be, melyet az énekhar kitünően adott elő.

Városi közgyűlés.

A város törvényhatósága márczius havi rendes közgyűlését tegnapelőtt délután tartotta meg az új főispán, Kristóffy József elnöklése mellett. A közgyűlés napirendjébe kevés tárgy volt felvéve s ezek is mind olyanok voltak, melyekkel gyors tempóban egyszerű „tudomásul vesszük“-elés „elfogadjuk“-kal végzett a törvényhatósági bizottság. Ez volt az oka annak, hogy a közgyűlés már négy óra előtt véget ért.

Egy tanácsos — városatya a gyűlés után évelődött is egy ellenzéki képviselővel, hogy miért hagyják a közgyűlést ilyen simán lefolyni. Hol van a kis Teórsók, akinek mindig van valami mondanivalója.

Majd beszélünk mi még, csak ne ilyen „silány“ dolgokat hozzanak a közgyűlés színe elé, — válaszolt az ellenzéki képviselő.

Részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

A hitelesítő küldöttség megválasztása után Körösmeszei főjegyző felolvasta a polgármesteri havi jelentést. A jelentés szerint a képviselőválasztói jog szabályozása céljából az országos statisztikai hivatal megkeresésére — márc. 15.—20.-ig összeírás lesz városunkban, mely összeírást a polgármester 12 tisztvisselővel fogja végeztetni. Az összeírt anyagnak feldolgozása egy teljes hóna-

pot igénybe fog venni, s ez idő alatt a törvényhatóság ügymenetében némi stagnálás fog mutatkozni. A központi választmány a képviselőválasztók névjegyzékét addig el nem készíteti, míg a törvényhozás a költségvetést meg nem szavazza.

Majd Kertészffy Gábor városi főpénztáros 30 éves szolgálati jubileumáról emlékezett meg a jelentés. Kertészffy Gábor iránt a közgyűlés elismerését jegyzőkönyvileg fejezte ki. A jubiláns férfiú a város szolgálatában kifejtett buzgó munkásságával rászolgált arra a közbecsülésre és elismerésre, melyben őt a törvényhatóság részesítette. Hosszu szolgálati ideje alatt fontos állásában a gyanunak még árnyéka sem férkőzhetett hozzá. Jelleme tiszta, mint a lesett hó, munkabírása magas korában is páratlan. Példás buzgósággal végzi kötelességét ma is annyira, hogy nem ér rá magát népszerűvé tenni.

Az esküdtek alaplajstromát összeíró bizottságba a múlt évben működő tagokat megválasztották.

A szatmárhegyi ev. ref. egyház azon kérését, hogy segédlelkészi segély címén 800 koronát engedélyezzen a város, nem teljesítették.

Az erdei anyagszámódást és a városgazda anyagszámódását a közgyűlés — a tanács előzetes vizsgálata — után elfogadta s a felmentvényt megadta.

A főispáni beiktatás költségeit tudomásul vették.

A január havi adó elő- és leírásokat törölték.

A folyó évben végrehajtandó, a mérnöki hivatal által megállapított belkövezési munkák terveit a közgyűlés elfogadta. A szállószagzárk országos egyesületébe a város 200 koronával alapító tagul belépett.

A zeneiskola abbéli kérését, hogy az egyre gyarapodó zeneiskolai növendékek számára való tekintettel, az óvó lakását a zeneiskola céljaira engedje át a város, teljesítették. A feltételek ugyanazok, amelyeket a város a zeneiskolával szemben eddig megállapított.

A nyári legelődíjak ugyanazok maradtak, — kivéve a nagysonkát, mely az idén

alacsonyabb — a melyeket a közgyűlés a múlt évben meghatározott.

A Szilágyi Sándor örökösével megkötött egyezségi ajánlatot a közgyűlés elfogadta.

Péchy Antal tb. főkapitánynak 6 heti szabadságidőt engedélyeztek.

Sternberg Bálának kirakat — állvány készítésre az engedélyt megadták.

Dr. Fodor Ferencz orvosi, özv. Kincses Lajosné bába oklevelének kihirdetését tudomásul vették.

Schönbech Ignácznak a községi kötelekbe való felvételét a közgyűlés elrendelte.

A tárgysorozat ki lévén merítve, elnöklő főispán a gyűlést berekesztette.

H I R E K.

Iskolalátogatás. Szieber Ede tanterületi főigazgató csötörtökön este városunkba érkezett, hogy a két főgimnáziumban a szokásos évi hivatalos látogatást tegyegye. Másnap reggel a kir. katb. főgimnáziumban kezdette meg működését.

Bucsuzó felügyelő. Hauschka János kataszteri felügyelő távozni készülvén városunkból, hivatalársai és tisztelői a múlt szombaton fényes bankettet rendeztek tiszteletére. Körülbelül 80-an lehettek jelen. Meleg szavakkal bucsuztatták a derék főnököt és jóbarátot, kit mindenki szeretettel és nagybecsüléssel vesz körül. Adja Isten, hogy találja fel a kívánt nyugalmat és boldogságot új otthonában.

Gyászhir. Mihályi Péternek, a sugatagi kerület orsz. képviselőjének neje, szül. Simon Luiza urnő életének 62-ik, boldog házasságának 37 ik évében hosszas szenvedés után Szarvaszón elhalt. A temetésen az elhunyt férjének testvére Mihály Viktor érsek és Jónás Ödön műegyetemi tanár is jelen volt. Máramaros vármegye s Sziget város kegylete inposáns módon nyilatkozott meg. Szigetről nem kevesebb mint 60 kocsiment ki a temetésre. A gyászszertartást Müller Károly apát-főesperes, szigeti plebános végezte. — Lasztóky Béláné, szül. Weisz Róza, volt ungmegyei tisztifőügyész özvegye halt el életének 52-ik évében Bécsben

vél elolvasásához fogott, mely a ládikó fenekén feküdt. A levél így szólt:

„Fiam! Nagy örökséget nem hagyhattam neked, hiszen magam sem voltam igen gazdag. A mit becsülettel szereztem, minden a tiéd lesz, csak várj türellemmel. A legdrágább kincs, mit reád hagyok e darab foszlány, mely ama zászlóból való, mit annyi csatán híven követtem, melyért bátran harcoltam és néztem szembe a halállal is. A zászlót szédaraboltuk, nekem ez a kis rész jutott belőle, de megőriztem, azt akarom, hogy ereklyeként őrizd meg te is.

Most Isten veled fiam, utóljára is csak e zászlódarabot bizza reád.

Atyád“

S a fiú mit tett? Fölvette az eldobott szalagot, megcsókolta, keblére szoritotta; aztán e szalag felgyutjotta lelkében a hazaszeretet kihamvadt szikráját, nagy, derék hazafi lett belőle.

Tekintetes Marosi ur.

A somogyországi Mózsán van neki egy háza. Ide úgy zárandokolnak a mózsaiak, mint a mazulmánok Mekkába. A tekintetes ur nem nemes, de foglalkozása annál kívá-

lőbb. — Legszebb foglalkozásának koszorujában a semmittevés is ott illatozik. — E koszoru feletti pipafüstben lebeg a szeretet sárga rózsája. — Ilyen színű rózsája ugyan aligha van a szeretetnek, — de a tekintetes urnál mégis virit. — Ő Horatiusból merített (meg a mások zsebéből.) A horatiusi „arany középszerűség“ egész valóját lebilincselte. Szereti a szónoki tudományt, — melyről azt tanulta, hogy az előadás kiszínezése, a szavak kellő hangsúlyozása és kiemelése a hatást emeli. Magával ragadja üres óráiban a szónoklat heve s e két szó kiejtésbeli problémáját addig tanulmányozza, míg arra a tudatra jön, hogy a hangsúly az „arany“-ra esik, ez magában is megteszi kötelességét, a középszerűség mehet. — Nagyon természetes, hogy nemes jellem csakis ép testben lakhatik.

Aki belép házának egyik a tornácra nyíló ajtóján, ott látja ... azaz hogy egyelőre nem lát semmit. — A megnyitott ajtón át úgy özönlének a magasba a füstoszlopok, mint a gátját elszakított Tiszának (a folyót értem) zúgó vize. — Ha e pillanatnyi megrázkódtatástól a belépő szeme megszabadult, egy füstölgő csibukot vesz észre,

melynek hosszú szára alaktalannak is mondható egy és fél köbméternyi tömeg felső része táján tűnik el. Körülbelül azon a területen, hol az embereknek szájok szokott lenni. — Látja azután a fejet, mely világít a füst ködön át, mint a hold a felhők alul, mert a hajhagymák felmondták a szolgálatot. Bajusz és szakáll a maga megszokott rendén, ki égnek, ki földnek tekint.

Ezt tapasztalta Szalóki gazda is, amint belépett és így szólt:

„Szerencsés jó napot kívánok a tekintetes urnak.“

„Arany“ — vágja rá Marosi ur irigylésre méltó páthossal. Ugy látszik a szónoki beszéd hangsúlyozási problémáin gondolkozott s úgy járt, mint az a bizonyos matematikai professor, aki a kis diák „laudetur“ köszöntésére megemelte a kalapját és mondá: „X²“.

A kis diák megállott és röhögött. Szalóki gazda a kalapját forgatta és folytatá:

— Egy alázatos kéréssem volna a tekintetes urhoz.

— Halljuk.

— Tetszik tudni bekövetkezett a szántás-vetés ideje. Olyan gyengén eresztett a

a Rudolf-sanatóriumban. Földi részeit Ungváron e hó 11-én helyezték örök nyugalomra. — *László Imre* es. és kir. főhadnagy neje, szül. *Gödény Matild* vasárnap reggel 3 órakor városunkban elhalt. — Említettük lapunk mult számában, hogy *Gyene Károly* porosalmai földbirtokost szélütés érte és olyan komoly veszedelemben forog, hogy a katasztrófától lehet tartani. Ez csakugyan bekövetkezett. Mintegy kétheti vívódás után a mult szombaton csakugyan meghalt. Tegnapelőtt temették el nagy részvét mellett. — *Kalocsay Zsigmond*, a Károlyiház vendéglőse a mult pénteken déltájban meghalt. A javakorában lévő, életerős férfit néhány napi szenvedés döntötte sírjába. Temetése vasárnap történt. — *Szintay István* földbirtokos, vármegyei bizottsági tag e hó 10.-én délután 1 órakor, életének 60-ik, boldog házasságának 24-ik évében rövid szenvedés után Ér-Endréden elhunyt. — *Özv. Jeney Szabó Sándorné*, szül. *Likovits Horváth Mária* tegnapelőtt életének 86-ik évében Debreczenben elhalt. Hült tetemeit városunkba szállították, hol ma helyezik örök nyugalomra. A boldogultban *Jeney György* kir. táblai bíró édes anyját gyászolja.

Gyászhir. Sulyos csapás ére dr. *Schönplug Richárd* vármegyei tiszti főügyészt és családját. Kis leánykája, a 13 éves *Magduska* e hó 9-én Nagykárolyban elhalt.

Az új felügyelő. *Hauschka János* távozásával május 1-én megüresedik a kataszteri felügyelői állás. Az utódja már ki is van nevezve *Deni Béla* kolozsvári hitelesítő főmérnök személyében, kinek helyét városunkból *Abaffy Jenő* főmérnök foglalja el. Az új felügyelő már a jövő hó elején városunkba érkezik és május 1-én átveszi hivatalát.

Rendőrkapitányi kinevezés. Máramaros vármegye főispánja, ifj. báró *Perényi Zsigmond Ferenczy* Bélát nevezte ki Sziget város rendőrfőkapitányának. Ez a kinevezés ránk, szatmáriakra azért is érdekes, mert *Ferenczy Béla* ide is jelölve volt, sőt egyidőben úgy hangoztatták a nevét, mint akinek a kinevezetése már teljesen bizonyos.

Hymen. *Tar Zoltán* a napokban esküdtött örök hűséget *Beesky Emil*, ugocsamegyei alispán leányának, *Klára* kisasszonynak.

tavalynál kalász, hogy nem tehettem el belőle magnak valót. Hát ha volna olyan szives a tehintetes ur, oszt erre a kötvényre adna 30 frtot, nagyon megköszönném. Megfizetem kamatjával együtt, ha betakarítok!

— Nekem most nem igen van pénzem, mert már soknak adtam, hanem... mutassa csak a kötvényt.

Itt van kérem, — aláírta a jegyző ur is, ha nem tudnám visszafizetni, rá lehet írni a földemre.

A tekintetes ur átnézi és teljesen rendben találja az irást, majd oda szól Szalóki gazdának:

— Szivesen adnék, mert a szivemen fekszik a szegény földművelők sorsa, de éppen annyi pénzem nem hiszem hogy lenne. Hanem... tudja mit, ... várjon csak, meg nézem, hogy mennyit tudnék adni.

Azután el kezd vakarózni a tekintetes ur, hol a nadrág, hol a mellény zsebében kotorász, — mig valami nehezen kiszorít 24 forintot. (Mintha elő készítette volna.)

— Itt van ni az egész pénzem, — 24 frt, ez nem harmincz. Hanem... tudja mit... vonjuk le azt a hat frtot kamatnak, hiszen

Jubileumi alapítvány. *Pemp Antal* prépost-kanonok az egyházmegye jubileuma alkalmából az ungvári Gizella-házban működő irgalmas nővérek anyagi helyzetének javítására 2000 (kétezer) korona alapítványt tett.

Lyceumi előadás. A Kölesey-kör legutóbbi előadását *Ratkovszki Pál*, kir. kath. főgimnáziumi igazgató tartotta, az elektromosság körében elért legújabb vívmányokat mutatva be népszerű és könnyen érthető előadásban a közönségnek. Az előadás kivételesen a kir. kath. főgimnáziumban lett megtartva, mivel a készülékek szállítása igen nehézkes dolog volt volna és a produkciók teljesen besetített helyet igényeltek. Közönség volt rendkívül nagyszámmal, úgy, hogy aijig lehetett mozogni a tágas teremben. Teljes otthonossággal és ami fő, a laikus közönség felfogásához alkalmazott stílusban kezelte tárgyat az igazgató, úgy hogy a fizikában legkevésbé jártas kisasszony is megérthette. *Haller Jenő* tanár, a művészi machinációknak ez az ezermestere, biztos kézzel segédkezett a produkciók sikeres előállításában. A közönség élvezett és tanult. A Kölesey-kör előadásai igazán méltán megérdemlik a figyelmet és a közönség tömeges látogatását. Nem trágárságok folynak itt, mint igen sok helyen szokás, hanem komoly, de amellett kedves, szórakoztató előadások. Holnap, esütőritkőn délután fél hat órakor, most már a szokott helyen, a városháza közgyűlési termében *Sándor Venczel* kir. kath. főgimn. tanár tart előadást.

Köszönet. A püspök ur ő excellenciája a nagymajtényi új iskola építési költségeinek fedezésére ötszáz korona segélyösszeget kegyeskedett adományozni. A nagymajtényi községi képviselők mély tisztelettel halát adnak ő excellenciájának ezen kegyes adományáért. A Mindenható adjon tartós egészséget, hogy egyházunk és hazánk javára még sokáig éljen.

Soroznak. Véget ért az obstrukció, meg lett szavazva a mult évre szóló ujonczjutalék. A kormány meg is tette a szükséges intézkedéseket, hogy a sorozás még ebben a hónapban kezdetét vegye. Március 21-én indul meg az ujonczozás, és a közbeeső husvétii ünnepek miatt el fog tartani április végeig.

magának az már nem nagy különbözet. Sokan kértek már, hát elfogyott a pénzem... no jó lesz?

Addig beszél, mig szegény gazda beleegyezik az alkuba, mert nagyon meg van szorulva. Majd megfizeti a termésből. Arra azonban nem is gondol, hogy mi lesz, ha az aratás nem üt be.

Ugy jár, mint már sokan előtte és a hogy járnak majd még azok, akik átlépik a tekintetes Marosi ur küszöbét. Adós fizess! Nem tudsz? — Bekerül a lovad, szekered, ekéd a Marosi ur udvarára. Mert ad ő kölcsönt mindaddig, mig a vagyoned futja. Azután lejár a hitel. Te pedig szegény gazda még azután is jársz a tekintetes ur házához — de napszámba. Műveled az ő földjét, — mely a tied volt előbb. Most milyen jól terem az a föld, melyből te nem boldogultál, — talán mert könnyeid hullannak rája.

Ebben az a szomorú, hogy így van. — Legjobban bántja az embert az, hogy magyar silanyítja a magyart.

rilis végeig. Az ujonczok május 9-én vonulnak be csapataikhoz, mikor a tartalékosokat roktón elbocsátják. Vármegyénk területén hat két bizottság fog működni, melyek előtt az ujonczozás a következő sorrendben tartatik meg: 1) az első bizottságnál: Márczius hó 21., 22., 23. és 24. napjain a nagykárolyi járási, márczius 26., 28. és 29. napjain a fehérgyarmati járási, márczius 31-én a Felsőbánya városi, ápril hó 6. és 7. napjain a Nagykároly városi, ápril hó 9. és 12. napjain a csengeri járási, ápril hó 14., 15. és 16. napjain az erdődi járási. ápril hó 21., 22., 23. és 25. napjain a szatmári járási, ápril, hó 27., 28., 29. és 30. napjain a színérváraljai sorozó járásban lesz az ujonczozás; 2) a második bizottságnál: márczius hó 21., 22. 23. és 24. napjain a nagybányai járási, ápril hó 14., 15. és 16. napjain a nagysomkúti járási, ápril hó 18. és 19. napjain a Nagybánya városi és ápril hó 21., 22., 23. és 25. napjain a mátészalkai járási sorozó járásban lesz az ujonczozás. A sorozó bizottságok potgári elnökei lesznek: a Nagykároly városi és nagykárolyi sorozó járásokban *Nagy László* alispán, a nagybányai és mátészalkai sorozó járásokban *Hosvay Ferencz* vármegyei főjegyző, az erdődi és szatmári sorozó járásokban *Böszörményi Sándor* vármegyei bizottsági tag, a csengeri járásban *Szuhányi Ferencz* vármegyei bizottsági tag, a nagysomkúti sorozó járásban *Món Lajos* vármegyei bizottsági tag, a fehérgyarmati sorozó járásban *Szegedy Antal* vármegyei bizottsági tag, a Nagybánya városi, Felsőbánya városi és színérváraljai sorozó járásokban *Nagy Sándor* tb. vármegyei főjegyző. — Szatmár-németi sz. kir. város törvényhatósága területén ápril. hó 18. és 19. napjain fog az ujonczozás megtartatni.

Kaszinói est. A kah. Kaszinó a mult vasárnap felolvasással egybekötött estélyt tartott. Nem volt sokadalom, de igen distingvált közönség foglalt helyet a teremben, mely élvezettel hallgatta végig a jól előadott programszámokat. Először dr. *Kováts Gyula* nőképezdei tanár lépett az emelvényre. A fiatal, rokonszenves tanárt lelkesen fogadták, aki az előlegezett bizalomra azzal felelt, hogy a közönség kénytelen volt még nagyobb tüntetés mellett bocsátani el a felolvasó asztal mellől, hol valóságos örömtőljes pillanatoknak volt szerzője. *Zsákmány Margit* az ő kedves naturájával a felsőbb régiókba emelte a hangulatot, mely *Szilágyi Erzsike* kisasszony pompás éneke és ifj. *Bossin József* művészi zongorajátékában ismét újabb tápot talált. Előadás után igen kellemes társas szórakozás és tombolajáték volt.

Zarándoklat Rómába. *Desseffy Sándor* esanádi püspök elhatározta, hogy egyházmegyéje papjaiból és híveiből (a kikhez az egész országból bárki csatlakozhat) zarándoklatot vezet Rómába a szentatya, X. Pius pápa elé. A zarándoklat indul f. é. április 12-én Budapestről. Részvételi árak: I. osztályon 285 korona, II. osztályon 225 korona, III. osztályon 150 korona. Ezen összegben befoglaltatnak a vasuti költség Budapestről Rómába és vissza, valamint a lakás és teljes ellátás költségei Rómában 5 napon át. A ki a zarándoklatban részt venni óhajt, az bővebb fölvilágosítást nyerhet a zarándoklatot ismertető füzetből, a melyet a temesvári püspöki iroda bárkinek, a ki azt kéri, megküld. Jelentkezéseket elfogad a menetjegyiroda Budapesten, IV., Vigadóter 1., Dr. Kiss János praelatus, Bu-

dapest, VII., Rottenbiller-u. 5/a és a püspöki iroda Temesvárt.

Egy jezsuita művéből. P. Velics László jezsuitasági tag „Magyar jezsuiták a 19. században” című könyvében P. Flódung nagynevű népszónokról a többi közt a következőket eleventi fel, mi jellemzi egy szónokot, mint a hallgató népet: Bodókö-Váralján Abaujban a missió megnyitáskor a bevezető szentbeszédre csak néhány öreg asszonyka jelent meg. Flódung keményen szidja az egész falut: „ha a templom holnap reggel zúfolva tele nem lesz, itt hagyjak titeket a faképnél; ma pedig bevezetőt nem tartok, s ilyen faluban még áment se mondok! „úgy szállott le a szószekekről. A jó banyókák ki a templomból: „Jaj nekünk, még áment se mondott!” Másnap és a következő napokon tömve, tele a templom; a missió végén pedig száz banderista kísérték a szomszéd községbe. — Szegeden egy alkalommal kétfő estig gyóntatott. Amint tíz óra után a templomból távozik, öszbeborult juhászbojtár közeledik feléje s tisztességtudással kezét csókol neki. „Mivel szolgálhatok jó atyámfia?” „Hát csak itt vártam szentatyámra a templom ajtajánál, hogy kezét csókoljak. Hogy az Isten is megáldja szentatyámat, beh jól kiboházta a bűneimet!”

Jntézeti hangverseny. A Szatmárnéneti Dalegyesület Zeneiskolája 19. évi városi tanácsstermében intézeti hangversenyt rendez. Műsor: 1. Honfiadal. Doppler K. előadja a zeneiskolai vegyes énekkar. Tanár: Pataki Lajos. 2. Folyóka. Lichner. Zogorán előadja: Komka Margit, I. o. nőv. Tanárnő: Szőnyi Margit. 3. Air varié. Dancs. Hegedűn előadja: Halász Sándor, III. o. nőv. Tanár: Füredi Sándor. 4. Scherzo. Schubert-Erdélyi. Cimbalmos előadja Jeremiás Róza, II. o. nőv. Tanárnő: Báron Margit. 5. Sonata. D dur, I. tétel. Két zongorára. Mozart. I. zongorán előadja: Kovács Kata, IV. o. nőv., II. zongorán kíséri tanára: Benkő Miksa. 6. Romeo és Julia. Singelée. Hegedűn előadja: Benkő Alice, II. o. nőv. Tanár: Füredi Sándor. 7. Galopp. Dr. Falk—Báron. Czimbalmon előadja: Zsálik Anna, I. o. nőv. és Báron Gizella, I. o. nőv. Tanárnő: Báron Margit. 8. a) Ábránd. Schumann. b) Polonaise. Weber. Hegedűn előadja: Czukor Franciska, III. o. nőv. Tanár: Füredi Sándor. 9. Auroret. Godard B. Zongorán előadja: Kovács Margit, IV. o. nőv. Tanár: Benkő Miksa. 10. Első magyar cimbalom-koncert. Allaga G. Előadja: Főlegyházy Erzsébet, I. o. nőv. Tanárnő: Báron Margit. 11. Le souvenir. Dancs. Hegedűn előadja: Szilágyi Erzsébet, III. o. nőv. Tanár: Füredi Sándor. 12. Polacca brillante. Weber-Heinze. Zongorán előadja: Literáty Erzsébet, IV. o. nőv. Tanár: Benkő Miksa. 13. A tavaszhoz. Schumann. Előadja a zeneiskola vegyes énekkara. Tanár: Pataki Lajos. A hangverseny pontban délután 4 órakor kezdődik.

A nőgyelet kiadása. A jótékony nőgyesület az elmúlt február hóban ismét jelentékeny összeget fordított jótékony célra. Szegények segélyezésére 123 koronát, árvaházi kiadásra 83 kor. 66 fillért, röktoni segélyre 11 koronát. Ez összegek együtt 217 korona 56 fillért tesznek ki.

Matiné. A Kölcsey-kör matinéjét tart a jövő vasárnap, mely alkalommal *Ambrózy Sándor* zongorázik, *Halász Lajos* dr. felolvasást tart, *Scheffer* Emilia kisasszony melodramát, *Papir* Sándor humorisztikus dolgozat ad elő.

Jutalomjáték. Szinházunk naivájának, *Garay* Ilu-nak, holnap, csütörtökön este lesz a jutalomjátéka. A „Kis Lord” című kitűnő vigjáték fog színre kerülni. Az előadás *Márkus Aranka*, *Kornai Margit* és *Sziklai Blanka* is közreműködnek. Semmi kétség benne, hogy az előadás teli házat vonz, mert a jutalmazandó kedvence a közönségnek.

Szerencsétlen esés. *Less* János petei tanító keresztelőben volt a minap egy kollégájánál a szomszéd faluban. Midőn este 11 óra tájban hazafelé ment, a kocsis közel az árokszélen hajtott s egy szerencsétlen pillanatban a szekér belefordult az iszappal telt árokba. *Less* a szekér alá került s mire kihúzták, halva volt. Neje és két gyermeke gyászolja.

Pap Zoltán szabadon. Megirtuk lapunk múlt számában, hogy az udvari testvérgyilkosság egyik elítélt szereplőjét, *Pap Zoltánt* feltételesen szabadlábra helyezték. Egy kis tévedés történt a dologban. Mert a szabadon bocsátotat csakugyan *Pap Zoltán*nak hívják, de nem azonos a testvérgyilkossal. Ez egy Panyolára való ember, kit néhány évvel ezelőtt ugyancsak a helybeli kir. törvényszék ítélte el több évi fegyházra gyilkosság miatt.

A multság vége. A télen ifju *Autka János*, *Szemán (Prokop) József* és *Popper (Szemán) József* Avasfelsőfaluban betértek egy korezmába, ahol azonnal hozzáálltak a gabona levéhez és az éppen ott levő cigányokkal huzattak magoknak. Időközben kedvök kerekedett cigányzene mellett végig kurjongatni a faluban. Meg is indultak, de mivel nem igen fizettek, a cigányok megszöktek tőlük és visszamentek a korezmába. A három legény boszut lihegve szintén odatartott és a cigányokat dorongokkal agybafejbe verték. Épen ekkor érkezett oda *Lantos Zsigmond* is, akit szintén megtámadtak, ez a szomszéd szobába menekült és eltárazta az ajtót. A három duhaj legény azonban rátört. Épen ebben a kritikus pillanatban jöttek meg a csendőrök, akik aztán hamar véget vetettek a dolognak. Most tárgyalta ez ügyet a helybeli kir. törvényszék és a duhaj legényeket egy hónapi fegyházra ítélte.

Országos gazdatiszti kongresszus. A Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete vasárnap (febr. 28, án) Budapesten a váci-utcai városi tanácsstermében *Szluha István* orsz. képviselő elnöklése alatt választmányi ülést tartott. A felolvasott igazgatói jelentés szerint a Nem-Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete úgy vagyomban, mint tagokban rohamosan gyarapodik, és pedig azért, mert az egyesület lelkes akcióit fejt ki az általa képviselt nagy gazdatiszti osztály jövőbeli érdekei körül a merőben hibás törvény revíziójának legerélyesebb sürgetése a nyugdíj-és segélyügy szervezése stb. által. Jelenbeli érdekeit pedig különösen az álásnélkülieknek mielőbbi alkalmaztatásukba s hozzá: minden költség nélkül való juttatása által istápolja. A sok ezer magyar család elzűllésének megakadályozására vállalkozott egyesület ezen a legutóbbi választmányi ülésen is jelét adta hivatottságának azzal, hogy *Merza Márton* igazgatója által indítványt tétetett, a mely szerint az országos egyesület tiltakozik az O. M. H. E. által propagált meglehetősen reakcionáriás izű s a Bach-korszakra emlékeztető különleges vizsgálat szurrogátumos intézménye ellen és a szerzett jogok tiszta

elvének érvényt szerezni akaró országos gazdatiszti kongresszust hív össze Budapestre Husvétmásodnapjára. Ezt az indítványt a választmány egyhangulag elfogadta és nyomban ki is küldte a szervező és rendező bizottságokat. A szerzett jogok megmentésére Magyarország összes gyakorlati gazdatiszti, és a szintén erősen érdekelt földbirtokos és bérlők is fel fognak hivatni, hogy a kongresszus sulya a nagy magyar társadalmi érdekeknek megfelelő legyen. A kongresszus védői tisztére az ország több kitűnőséget fogják felkérni.

Rangos beszéd. Tanyai ember kovályog egyis vidéki város széképülete folyosóinak lapirintjében, lévén valami hivatalos eszközöltetni valója. Sok ideig kereste a neki való hivatalt, ahol ügyét elintézhetik, míg végre leolvasta egy ajtóra kitett aranybetűs tábláról, hogy *Domján József* alszámvevő. Bonyit nagy félénken és előadja ügyét. Tekintős uram, alásan mögkéröm, ez-e a polgári szaporulati iroda? — Mi járatban van? — A felségömnnek egy kis cselédje születött, oszt mostan azt akarnám mög hatványoztatni a polgári szaporulati könyvelő irodába...

Gyümölcstolvajok. A múlt év októberében *Bari* faluban *Petrik Vaszilika* harmadmagával kirándult a szőlőbe gyümölcsöt lopni. A hegyőr azonban megcsipte őket és zálogul lekasztotta a gubát a vállokról. *Petrik* e miatt annyira dühbe jött, hogy a hegyőrt a földre teperte, mire úgy ő, mint társai tovább állottak gubáikkal. A kir. törvény, szék hatóság elleni erőszak és jogtalan elcsajátítás miatt *Petriket* 14 napi fegyházra, két társát 7—7 napi fegyházra ítélte.

Bűnügyi főtárgyalások. A jövő héten a kir. törvényszék büntető osztályánál a következő ügyek vannak tárgyalásra kitűzve: márcz. 17. én *Jagó Lőrinczné* és *Birle Péterné* ellen hatóság elleni erőszak büntette, *Német György* sulyos testi sértés vétsége, *Balika Miklós* és *Kallay Szabolcs* ellen párvialdal vétsége, *Szilágyi András* ellen rágalmas vétsége miatt, márcz. 18. án *Szabó Zsigmond* ellen lopás büntette, *Obsitor Péter* ellen lopás büntette, *Sztuper László* ellen sulyos testi sértés vétsége, *Resztár Mari* ellen lopás büntette miatt, márcz. 21. én *Kosztin Vaszilika* ellen magánlak megsértésének büntette, *Bucshó József* ellen hatóság elleni erőszak büntette, *Cziprok László* ellen sulyos testi sértés büntette, *Farkas Rachel* ellen lopás büntette miatt, márcz. 22. én *Szücs Józsefné* ellen lopás büntette, *Zsigó Száva* ellen családi állás elleni büntette, *Láng József* ellen sulyos testi sértés büntette, *Mecs János* ellen magánlak megsértésének büntette, *Krányik Flóra* ellen lopás büntette miatt.

A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magzükségletét *Mautner Ödön* és *kir. udvari magkereskedésében Budapest, Rottenbiller-utca 33.* A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti és virágudonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

IRODALOM.

Egy új könyv. Ismeretes az a tevékenység, melyet a kir. kath. főgimnáziumnak egyik agilis tanára, dr. *Reizer György* Adjutus secundus álnév alatt kifejt az irodalom terén. Már egy egész sorozatból álló vallásos és tankönyve forog akönyvpiaczon. Most az V. osztályu tanulók számára a legújabb tanterv figyelembevételével a „Katholikus vallástant” adta ki, melyet rövid időközökben követni fog az *Erkölcstan* a VI., az *Egyháztörténet* a VII., és a *Hitvédelem* a VIII. osztály számára. A *Vallástan* ára fűzve 1 kor. 60 fillér. Megrendelhető a szerzőnél.

Esketési beszédek. Irinyi Tamás dr. theol. tanár kiadása. 100 sz. beszéd. Függetlenül aranyenyegzői beszédek. 29 iv 8°. A bírálók által díszérettel fogadva. Ára füzve (az árat előzetesen b. küldőknek bérn. szállítva) 4 K (e. 6 ss.)

Wolkenberg Alajos dr. theol. tanár nek „Nagybőjtő Szentbeszédek” című könyvét a főtisztelendő papságnak ismételt szíves figyelmébe ajánljuk. Kapható a szerzőnél 1 korona 50 fillérért vagy e. s.s.

Szerkesztői üzenet.

A Bukás és a másik közleményről nem mondhatunk még véleményt, mert nem foglalkozhattunk velük, a harmadiknak az aktái le vannak zárva, ennek különben is semmi értelme nincs.

En és az öreg tölgy gyenge alkotás. Ön már jobbat is írt. A népdalokról sem mondhatunk jobbat.

Az ember élete nehézkes, nagyon nehézkes. Tessék inkább elmés karcolatokkal, vagy humoros elbeszélés félékkel foglalkozni, az ilyen fárasztó okoskodások nincsenek a közönség igényére.

Édes anyám nevenapján című versről azt mondták, hogy átalakítást igényelne. Ebben a formában nem közölhető. **A körtefáról** nagyon gyenge.

SZÍNHÁZ.

Szerdán, Cyrano de Bergerac a régi szereposztással és játékkal.

Csütörtökön „Az aranv kakas” került színre Tabori Emil jeles komikusunk jutalomjátékául. A színház zsuffolóság megelt, a közönség nagy érdeklődéssel nézte a történetek él. Tabori megkapta pálmalomb árnyékában a sablonos 5 pecsétes levelet, melynek tartalma iránt bizonyára, gyűjtött érdemeire való tekintettel, jó reményekkel lehetett. Tabori Dachselmayer lámpagyárost játszotta. Játéka, alakítása harsogó kacajt provokált több ízben, jelölve annak, hogy mindenki jól mulat Tabori ünnepi remeklésén. Mégis meg kell jegyeznünk, hogy láttunk mi már jobb és tipikusabb Doehselmayert is ugyanez az ö tőle, a mikor pezsgő kedvvel és kitűnő jellemző erővel mutatta be a sváb-magyar fabrikánt markáns egyéniségét. Ezuttal a jelzett színvonálnak alatta maradt s nem volt képes a régi emlékek megfelelőit nyújtani. Tan kedvetlen volt, vagy az idő koptató ereje érvényesül ő rajta is?? Papir S. Tónija bevállott. Sok tapsot kapott; meg is érdemelte ez az ambiciós és tehetséges színész. Kornay M. Juliannát gráciával játszotta. Igen tetszett az ügyes fogadós. Szentés jó professor alak volt. Nagy Sándor is említést és elismerést érdemel.

Pénteken „Ripp van Winkle”. Ez a fülbemászó, gyönyörű zenéjű darab nagy közönséget vonzott a színházba. Az előadás bizony gyenge volt. Mint mindig, úgy ezuttal is sok vart, kedvelt és becses zenei értékű énekszám kimaradt a jelenlevők hangos megbotránkozására. A színházi bizottság vigyázzon, most van ideje, az igazgató szerződötési műveleteire és felléptetés nélkül énekesnő szerződötését meg ne engedje, mert különben úgy járunk jövőre is, mint ez idén, vagyis nem lesz énekesnőnk s a közönség áldozataiért, drága pénzért silányságokat kap majd kedves viszonzásul. — Az igazgató nagyon meg van elégedve önmagával, darabjaival és színészeinek játékával. Ez az ő dolga és gusztusa. A publikum azonban más véleményben van és gyökeres rendszerváltozást követel, a mihez teljes joga van. — Tehát éberség és figyelem legyen a színházi bizottságban, nehogy a publikum jövőre üresen hagyja a színházat.

Kornay kedves Lisbeth volt s éneke — a levél ária igen tetszett. Ferenczy remekül játszott és pompás organumával teljes diszpozícióban énekelt. Sok tapsot aratott. Reviczky jelmezével, alakjával szép jelenség volt, de énekét, fájdalmat, nem hallottuk.

Szombaton „A süketek”, vigjáték I felvonásban előjáró beszédül, mert az est fő-

érdekességét Frizzo, az átváltozó művész előadása és mutatóvanyai képezték. Frizzo igen ügyes ember, méltó a megtekintésre előadása, de Fregoli mögött marad, kinek tanítványa. Fregoli szédítő gyorsasággal változik nyílt színen is, Frizzo lassabb tempóban. Pár metamorfózis azonban meglepetést keltett. A zeneművészek utánzása maszkban és dirigálásban igen sikerült. A közönség tapsolta. Női szerepei gyengébbek voltak, kivéve a szerpentin táncot, mely a fényhatásokkal szép látványul kínálkozott. 3 előadás volt, majdnem ugyanegy műsorral, de felemelt helyárrakkal is teli ház előtt.

Vasárnap és hétfőn ismét Frizzo produkálta magát.

Keddén, márczius 15. ike alkalmából ifjusági előadás gyanánt II. Rákóczy Ferencz fogsága került színre. Az előadás nagyon nyomott hangulatban folyt le, melyhez hozzájárult még az is, hogy a darabot megzavarták. A szereplők közül F. Lányi Irma (Zrinyi Ilona), Nagy Sándor (Lechmann), Szentes (Pater Anilélius), Ferenczy (Bercsényi) parkodtak lehetőleg a hangulat emelésén. Széll Gizella Amália szerepét igen kedvesen adta.

Szabadalmi ujdonság.

Bátorkodunk az építész urak és építkező háztulajdonosok becses figyelmét felhívni az általam **feltalált** s a Nagyméltóságú m. kir. Miniszterium által 15101. sz. a.

szabadalmazott (patentírozott) ablakra,

az ablak **légmentes és könyöklő párna süllyesztő szekrényvel van ellátva,** mely által annak kivévesen teljesen felesleges.

A szabadalmazott új ablakot a **legjutányosabb árban** készítjük s melyek a régiéknél alig kerülnek valamivel többe.

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét a minta ablak megtekintésére, mely Szatmáron, **Nagy Károly** feltalálónál **Várdomb-utca 21.** sz. a. megtekinthető.

Szabadalmazott ablakaink jóságáért és tartósságáért kezességet vállalunk.

Találmányunkat a szakkörök állandó figyelemmel kísérik.

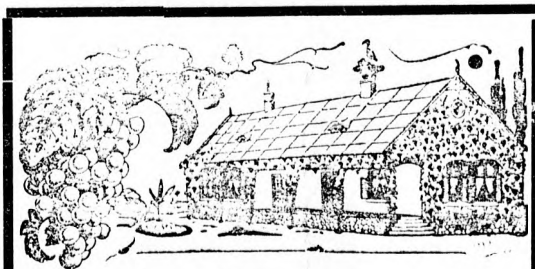
Becsés pártfogását kérve maradtunk

mély tisztelettel

Nagy Károly és Mónus Lajos

épület- és bútór-asztalosok.

Szabadalmi ujdonság.

SZŐLŐLUGAS T

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megő is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugsnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják hazukat az egész szőlőérés idején a legkiválóbb muskataly és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladátozabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címzett egy levelezőlapon tudatja.

Cz'm:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Dr. Fodor Ferencz

az összes gyógytudományok tudora
operateur és

fogorvos.

Szatmár, Deák-tér 5. I. emelet.

Rendel: 10-12 és 2-4-ig

foghuzás

fogtömés,

műfogak.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kilo (kb. 50 db.) kovácsse meg-sérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezedá, jászmin, és gyöngyvirágból szépen össze-válogatva. A pénz előzetes beküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett süldöm szét tülhalmazott, raktárból világhírű s kiváló minőségű általános, kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig 6 drb. mexikói ezüst asztali kés, 6 drb. mexikói evővillát, 6 drb. mexikói evőkanalat, 12 drb. mexikói ezüst kávéskanalat, 6 drb. kiváló desszertkést, 6 drb. kiváló desszertvillát, 1. drb. mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 drb. ezüst tejmerítő kanál, 2 drb. elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen **frt. 6.50.**

Minden megrendelő ezenkívül **jutalomképen** egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kilo hordképességű **háztartási mérleget** **teljesen díjtalanul.** A **mexikói ezüst** egy teljesen fehér fém, (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

Scheffer D. Sándor Budapest, Bezerédi-u. 3.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüdít jótállás mellett: **köszvény, reuma, atshma** (nehéz lélegzés) **álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia** (eskór) **idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza,** valamint minden **ideg-betegségnél.** Azon beteg, aki 88.503. sz. készülékem által legfőbb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérleteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküldi utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szaköa vágó munkákat a **legutá- nyosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonna készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtat- ványokból NAGY RAKTÁR. IRODAI SZEREK s PAPIROK a LEGOLCSÓBB ÁRON szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a „**HETI SZEMLE**” — politikai lap is, — melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és Iparosoknak 4 kor. Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szárviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház melletti) újra rendezve, **készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.**

!!! Kivánatra szárvpad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és ce- ment tömest,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,** orvos-fogorvos.

és szárviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendü hasáb,

eser,- bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállitva

. 5 kor. 50 fill.

10 köbméter házhoz szállitva

. 54 kor. — fill.

Legkevesebb 2 köbméter szállitható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-utca 3. sz. és a Szatmár-Németi-i Ipari Hitelszövetkezet Árucsar- nokban Deák-tér 5-ik szám.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy o o o o o

folyó hó 25-én

egy, a mai kor kivánalmának megfelelőleg olyan

női divat-szalont

nyitottam, mely a legmagasabb igényeknek is képes lesz megfelelni. o o o o o o o

Kérve a m. t. közönség szives párto- lását, melylyel szemben vagyok

— kész szolgálattal —

Páskuj Imre.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bo- logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Aján!

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu- mok, cingulusok nagy választékban. Vala- mennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben szövetek méter száma is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után o les ón szállitvatnak Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

